

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง " การทำเหมืองแร่ของประเทศไทย ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดา " นี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึง มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย ในการควบคุมและจัดการการทำเหมืองแร่ในปัจจุบันว่ามีอะไรบ้าง และเมื่อนำมาตรการที่มีอยู่นั้น มาศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการในการควบคุมและจัดการการทำเหมืองแร่ ตามกฎหมายของประเทศไทยแล้ว จะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการทำเหมืองแร่ นั้นอย่างไร ทั้งนี้ก็เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุด สำหรับนำมาใช้ในการควบคุมและจัดการการทำเหมืองแร่ของประเทศไทยในปัจจุบัน อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ในประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศนั้น ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายแร่ของรัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา ทั้งนี้เพราะกฎหมายดังกล่าว นั้น เป็นกฎหมายที่มีลักษณะครอบคลุมกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้แล้วประเทศแคนาดาก็ยังเป็นประเทศที่มีการพัฒนากฎหมายว่าด้วยแร่ มาเป็นอย่างดีและต่อเนื่องมาโดยตลอด เพื่อประโยชน์ในการนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ของประเทศไทยต่อไป

จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติ พ.ศ.2510 นั้นยังมีข้อบกพร่องอยู่ในอันที่จะควบคุมและจัดการการทำเหมือง เพื่อการนำทรัพยากรแร่ขึ้นมาใช้ประโยชน์ หากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเหล่านั้น ก็จะทำให้บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ในการควบคุมและจัดการเหมืองแร่ได้อย่างสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจสรุปปัญหาและแนวทางในการแก้ไขได้ ดังนี้

1. ปัญหาก่อนการอนุญาตให้สิทธิเกี่ยวกับแร่ทั้งสิทธิในการสำรวจและสิทธิในการทำเหมืองซึ่งเป็นปัญหาของมาตรการก่อนที่รัฐจะให้สิทธิเกี่ยวกับแร่ได้แก่ เงื่อนไขแห่งการให้สิทธิและสิทธิเกี่ยวกับแร่ พื้นที่ที่ใช้เพื่อการทำเหมือง การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการทำประกันการทำเหมืองและสิ่งแวดล้อม

2. ปัญหาภายหลังการให้สิทธิเกี่ยวกับแร่ เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการทำเหมืองและการติดตามตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อตกลงของผู้ประกอบการในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อบังคับการทำเหมือง

การรักษาสิทธิในการทำเหมือง การจัดเก็บรายได้ของภาครัฐรวมถึงการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่

นอกจากนี้ก็ยังรวมถึงปัญหาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตแก่ชุมชนท้องถิ่น การจำหน่ายสิทธิเกี่ยวกับแร่ ปัญหาความรับผิดชอบ โทษและการแก้ไขข้อพิพาทและปัญหาขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่ต้องร่วมมือกันในการทำงาน

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้น ผู้เขียนได้เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแร่อยู่หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. แนวทางในการแก้ไขปัญหาก่อนการอนุญาตให้สิทธิเกี่ยวกับแร่ ทั้งสิทธิในการสำรวจและสิทธิในการทำเหมืองซึ่งเป็นปัญหาของมาตรการก่อนที่รัฐจะให้สิทธิเกี่ยวกับแร่ ได้แก่ การเสนอให้ยกเลิกเงื่อนไขการให้สิทธิเกี่ยวกับแร่ที่เป็นเงื่อนไขทางการเงิน ให้มีระบบการจดทะเบียนสิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับแร่ขึ้นเพื่อจัดบันทึกสิทธิเกี่ยวกับแร่ที่มีผู้ประสงค์จะอ้างสิทธิเพื่อการทำเหมือง ควรที่จะมีแผนในการบริหารจัดการพื้นที่ทรัพยากรแร่ของประเทศ ควรกำหนดให้มีการทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามขนาดและระดับของผลกระทบของแต่ละโครงการ

2. แนวทางในการแก้ไขปัญหภายหลังจากให้สิทธิเกี่ยวกับแร่ ได้แก่ การเสนอให้ออกข้อบังคับในการควบคุมจัดการการทำเหมืองแร่ที่มีรายละเอียดครอบคลุมกระบวนการทำเหมืองทั้งหมด การส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะคนในพื้นที่ให้สามารถเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะได้ติดตามตรวจสอบการทำเหมือง โดยการจัดตั้งฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการติดตามตรวจสอบเหมืองแร่เป็นรายเหมืองไว้เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลหรือนำเสนอข้อมูลได้อย่างเต็มที่ ควรที่จะมีแผนการฟื้นฟูเหมืองแร่โดยเฉพาะไม่ควรนำไปรวมอยู่ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้แล้วก็ควรที่จะส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่มีการทำเหมืองแร่สามารถทำข้อตกลงว่าด้วยผลประโยชน์และผลกระทบกับผู้ประกอบการได้ด้วยเช่นเดียวกับในกรณีของประเทศแคนาดา เพราะจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการส่งเสริมบทบาทและเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น และมีความตระหนักในการดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ในท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เป็นต้น